

В. О. Кушнір,
к. держ. упр., докторант кафедри стратегічних комунікацій навчально-наукового центру
стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони,
Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-0805-4092

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.8.133

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ КЕРІВНИХ ДОКУМЕНТІВ ПО ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

V. Kushnir,
PhD in Public Administration, Doctoral candidate of the Department of strategic communications
of the educational and research center of strategic communications in the sphere of national security
and defense, National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovskyi, Kyiv

PROPOSALS FOR IMPROVING THE GUIDANCE DOCUMENTS ON THE ORGANIZATION OF THE SYSTEM OF STRATEGIC COMMUNICATIONS IN THE SECURITY AND DEFENSE SECTOR OF UKRAINE

Стратегія воєнної безпеки України визначає захист суверенітету і територіальної цілісності України — найважливішою функцією держави, справою всього українського народу. Реалізація цієї норми Конституції України в умовах екзистенційної воєнної загрози національній безпеці, зростання дефіциту фінансових ресурсів та дисбалансу воєнних потенціалів України та Російської Федерації обумовлює необхідність розроблення нової стратегії воєнної безпеки, яка базується на всеохоплюючій обороні України. Всеохоплююча оборона України — це комплекс заходів, основний зміст яких полягає у: превентивних діях та стійкому опорі агресору на суші, на морі та в повітряному просторі України, протидії в кіберпросторі та нав'язуванні своєї волі в інформаційному просторі; використанні для відсічі агресії всього потенціалу держави та суспільства (воєнного, політичного, економічного, міжнародно-правового (дипломатичного), духовного, культурного тощо); застосуванні всіх форм і способів збройної боротьби з агресором, зокрема асиметричних та інших дій для оборони України, з дотриманням принципів і норм міжнародного права [1].

Ключовим фактором формування та розвитку такої взаємодії можна вважати повноцінну реалізацію стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України, як однієї з найважливіших складових системи державного та військового управління, що дають можливість, залишаючись у межах демократичних практик і принципів, організовувати ефективну відсіч будь-яким деструктивним інформаційним операціям.

У розвитку стратегічних комунікацій Україна досягла певного успіху, але він може бути підсилений за рахунок удосконалення державних механізмів стратегічних комунікацій та набуття нових дієвих спроможностей.

У статті запропоновано шляхи удосконалення правового механізму стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України (далі СБіО). Визначено, що для визначення ролі та місця стратегічних комунікацій у СБіО та запровадження прийнятих у державах-членах НАТО принципів і підходів щодо реалізації стратегічних комунікацій на підтримку цілей і завдань пропонується керівний документ — Концепція розвитку стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України (далі — Концепція).

Метою реалізації Концепції є визначення шляхів становлення та розбудови у секторі безпеки і оборони України системи комплексних, послідовних та скоординованих дій у напрямі стратегічних комунікацій, спрямованих на підтримку, формування та реалізацію політики у сфері безпеки і оборони України.

Ukraine's military security strategy defines the protection of Ukraine's sovereignty and territorial integrity as the most important function of the state, the cause of the entire Ukrainian people. Implementation of this norm of the Constitution of Ukraine in the conditions of existential military threat to national security, growing deficit of financial resources and imbalance of military potentials of Ukraine and the Russian Federation necessitates development of a new strategy of military security based on comprehensive defense of Ukraine. Comprehensive defense of Ukraine is a set of measures, the main content of which is: preventive action and stable resistance of the aggressor on land, at sea and in the airspace of Ukraine, countering in cyberspace and imposing one's will in the information space; use to repel aggression of all the potential of the state and society (military, political, economic, international law (diplomatic), spiritual, cultural, etc.); application of all forms and methods of armed struggle against the aggressor, in particular asymmetric and other actions for the defense of Ukraine, in compliance with the principles and norms of international law [1].

A key factor in the formation and development of such cooperation can be considered the full implementation of strategic communications in the security and defense sector of Ukraine, as one of the most important components of public and military governance, enabling, while remaining within democratic practices and principles, to effectively repel any destructive information operations. Ukraine has achieved some success in the development of strategic communications, but it can be strengthened by improving the state mechanisms of strategic communications and acquiring new effective capabilities. The article suggests ways to improve the legal mechanism of strategic communications in the security and defense sector of Ukraine. It is determined that to determine the role and place of strategic communications in the SBI and implementation of the principles and approaches adopted in NATO member states for the implementation of strategic communications in support of goals and objectives, a guiding document is proposed — Concept for Strategic Communications in Ukraine's Security and Defense Sector.

The purpose of the Concept is to identify ways to establish and develop in the security and defense sector of Ukraine a system of comprehensive, consistent and coordinated actions in the direction of strategic communications aimed at supporting, formulating and implementing policy in the field of security and defense of Ukraine.

Ключові слова: державні механізми стратегічних комунікацій, правовий механізм, інформаційна політика, інформаційне протистояння.

Key words: state mechanisms of strategic communications, sector of safety defensive of Ukraine, informative policy, informative opposing.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ АБО ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сьогодні Україна, як і весь цивілізований світ, стоїть перед деконструктивними викликами світового порядку. Російська Федерація продовжує масштабну гібридну агресію не лише проти України, але й проти інших демократичних держав світу. Анексія Криму, агресія Російської Федерації на Сході, ведення проти України гібридної війни формують довгострокові виклики для Української держави. З розвитком сучасних інформаційних технологій, зростанням ролі інтернет-видань та соціальних мереж, інформаційна складова давно стала повноцінною зброєю. Ведення ворогом пропаганди та поширення неправдивої інформації через засоби масової інформації та соціальні мережі набувають все більшого впливу на думку громадськості, противник все частіше робить ставку саме на порушення комунікації як внутрішньої, так і зовнішньої.

Сучасні виклики та загрози національній безпеці України зумовлюють загальну необхідність пошуку дієвого, адекватного та комплексного інструментарію,

за допомогою якого стане можливою організація узгодженої взаємодії в секторі безпеки і оборони України та з іншими інституціями держави. Ключовим фактором формування та розвитку такої взаємодії можна вважати стратегічні комунікації у секторі безпеки і оборони України (далі СБіО), які є однією з найважливіших складових системи державного та військового управління, що дають можливість, залишаючись у межах демократичних практик і принципів, організовувати ефективну відсіч деструктивним інформаційним кампаніям, які веде зовнішній агресор — Російська Федерація проти України [2].

Якісний аналіз формування стратегічних комунікацій у СБіО України в контексті забезпечення національної безпеки на підставі осмислення раціональних механізмів підвищення їх дієвості сприятиме реалізації реформи інформаційно-комунікативної діяльності держави. Це дасть змогу підвищити рівень державної координації та взаємодії органів і структур СБіО України, набути спроможностей щодо виконання завдань із протидії зовнішній агресії та відновлення територіальної цілісності України, сформувати довіру українського суспільства до воєнної політики держави, підтримки курсу з набуття Україною членства в НАТО.

Актуальність написання Концепції визначається необхідністю дотримання інтересів національної безпеки України та проведенням ефективних заходів у сфері стратегічних комунікацій у СБіО України в умовах ведення Російською Федерацією пропаганди та поширення неправдивої інформації про Україну через засоби масової інформації та соціальні мережі. Існування в Європі потужних центрів сили з інтересами, відмінними від національних інтересів України, військово-політичний дисбаланс сил навколо України, неефективність норм міжнародного права, економічні, політичні та військові проблеми зумовлюють необхідність удосконалення системи стратегічних комунікацій держави. Саме тому своєчасне застосування стратегічних комунікацій у СБіО України має вирішальне значення в запобіганні сучасним викликам і загрозам національній безпеці України, їх виявленні та реагуванні на них.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, У ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ЦІЄЇ ПРОБЛЕМИ

Теоретико-методологічні засади стратегічних комунікацій досліджуються у працях провідних вітчизняних вчених: Дубова Д.В., Романенко Є.О., Петрова В.В., Сальникової О.Ф., Баровської А.В., Пелепейченко Л.М. Капштик О.В. та інших. Розробка державних механізмів стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України, на жаль, на сьогодні, знаходиться на стадії повільної поступової реалізації.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є надання пропозицій щодо шляхів удосконалення державних механізмів стратегічних комунікацій у складових сектору безпеки і оборони України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Річна національна програма під егідою Україна-НАТО, яку затверджено Указом Президента України окреслює важливу стратегічну ціль — необхідність розбудови спроможностей національних стратегічних комунікацій [3].

Стратегія національної безпеки України одним із основних пріоритетів національних інтересів України та забезпечення національної безпеки, цілей та основних напрямів державної політики у сфері національної безпеки визначає важливість створення системи стратегічних комунікацій, публічне обговорення актуальних проблем суспільного розвитку, підвищення рівня медіакультури суспільства, гарантування безпеки журналістів під час виконання професійних обов'язків, розвиток конкуренції у сфері надання інформаційних послуг населенню [4].

Для того щоб результативно налагодити державний механізм стратегічних комунікацій потрібно активно працювати і науковцям, і практикам.

У дослідженні, присвяченому держаним механізмам стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України автор пропонує шляхи удосконалення правового механізму стратегічних комунікацій у СБіО, а саме створення керівного документу — Концепції розвитку стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України.

Метою реалізації Концепції є визначення шляхів становлення та розбудови у секторі безпеки і оборони України системи комплексних, послідовних та скоординованих дій у напрямі стратегічних комунікацій, спрямованих на підтримку, формування та реалізацію політики у сфері безпеки і оборони України.

Основними принципами діяльності складових сектору безпеки і оборони України у сфері стратегічних комунікацій визначити:

законність, демократичність, відкритість, прозорість, цілісність, доброчесність, підзвітність і відповідальність;

оптимальне поєднання та збалансованість інтересів сил складових сектору безпеки і оборони України та суспільства;

єдність підходів у формуванні та реалізації заходів з реалізації стратегічних комунікацій;

науковість, системний підхід до формування і розвитку стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України;

планування заходів стратегічних комунікацій повинно будуватися на відповідному аналітичному підґрунті та враховувати потенційні ризики та загрози;

усі структурні елементи складових СБіО, незалежно від їх основної ролі, є потенційними засобами комунікації, діяльність яких повинна ґрунтуватись на реалізації синхронізованих зі стратегічним наративом заходів;

дії, образи та слова повинні послідовно узгоджуватися з відповідними наративами з метою побудови та підтримки довіри у цільової аудиторії;

суб'єкти стратегічних комунікацій СБіО та визначені комунікатори мають розуміти стратегію та цілі своєї місії, щоб формувати ясні повідомлення та реалізовувати ефективну діяльність для передачі цих повідомлень на підтримку цілей місії;

комунікація повинна бути інтегрованою протягом усіх процесів від аналізу та планування до виконання та оцінки діяльності;

проактивний характер реалізації завдань стратегічних комунікацій.

У Концепції необхідно надати трактування основним термінам у напрямі стратегічних комунікацій, як-от: взаємодія з громадськістю, внутрішня аудиторія, внутрішні комунікації, зв'язки з громадськістю, зовнішні комунікації, зовнішня аудиторія, інформаційна операція інформаційна сфера, інформаційний простір, інформаційне середовище, інформаційно-аналітичне забезпечення, інформаційні дії, інформаційний ефект, інформаційні спроможності, інформаційно-комунікативне забезпечення у секторі безпеки і оборони України, комунікація, комунікаційні функції, кризова ситуація, кризові комунікації у складових сектору безпеки і оборони України, моніторинг інформаційного медіа простору, наратив, психологічна операція, психологічний ефект, публічна дипломатія, повідомлення, речник, розвідувально-інформаційне забезпечення, система стратегічних комунікацій, стратегічні комунікації, стратегічні комунікації у СБіО, стратегічний наратив, тема, цільова аудиторія.

Визначити сутність організації стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України, наголосити, що функціонування стратегічних комунікацій у СБіО здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України, державних нормативно-правових актів у зазначеній сфері.

Основною метою стратегічних комунікацій СБіО визначити:

формування довіри міжнародної спільноти та українського суспільства до політики держави у сфері безпеки і оборони, реформ у СБіО та ефективності курсу з набуття Україною членства в НАТО;

об'єктивне інформування суспільства з питань, що стосуються безпеки і оборони держави, підготовки і застосування складових СБіО;

створення позитивного іміджу складових сектору безпеки і оборони України серед населення країни та міжнародної спільноти.

належну організацію процесу координації між суб'єктами комунікацій на всіх рівнях управління та взаємодії, а також в синхронізація спільних зусиль в інтересах цілей і завдань СБіО України.

У Концепції необхідно окреслити шляхи реалізації системи стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України, з метою створення умов для впровадження елементів системи стратегічних комунікацій в органах державної влади України, забезпечення міжвідомчої координації в розробленні принципів та політик співпраці у сфері стратегічних комунікацій, підтримки співпраці України з експертами та вивчення досвіду держав-партнерів у зазначеній сфері як організаційний механізм стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони необхідно створити підрозділ служби координації

діяльності стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України апарату Ради національної безпеки і оборони України.

Основним завданням новоствореного підрозділу визначити — здійснення системної координації, контролю та забезпеченні міжвідомчої координації діяльності відповідних відповідальних підрозділів стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України.

Процес організації діяльності служби координації діяльності стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України реалізовуватиметься у межах діяльності Міжвідомчої координаційної ради з питань стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони України, до складу якої входять представники складових сектору безпеки і оборони України.

Зміст заходів щодо реалізації стратегічних комунікацій полягатиме у встановленні цілей, що планується досягти, визначенні переліку завдань, способів їх виконання та необхідних ресурсів в інтересах досягнення головної мети забезпечення безпеки і оборони України.

Концепція має стати головним документом для складових СБіО, що забезпечує:

координацію інформаційно-комунікативної діяльності складових СБіО у ході застосування, формування сприятливого інформаційного простору та спрямування потрібного впливу на цільову аудиторію;

координацію комунікативної діяльності з іншими державними організаціями в контексті реалізації широкої стратегії національної безпеки України;

своєчасність розробки та поширення інформаційних матеріалів для інформування цільової аудиторії.

Основним елементом комунікативної стратегії визначити наратив як основоположну ідею, покликану забезпечити емоційне обґрунтування цілей визначених дій і в багатьох випадках моральні підстави для їх реалізації.

З метою досягнення стійкого результату та забезпечення проактивного характеру дій, комунікація має зосереджуватись на цільових повідомленнях, які узгоджені з довгостроковими цілями всієї структури. Усі складові СБіО повинні переконатись, що вони є частиною наративу, а операції та дії військ сил безпеки і оборони мають бути послідовно синхронізовані з цим наративом.

Наратив повинен охоплювати всі цільові аудиторії, попри географічні, мовні або культурні відмінності та має виражати політичні та військові орієнтири з боку держави. Наратив має наповнювати сенсом планування операціям у сфері безпеки і оборони, надавати їм відповідного значення. Посилатися на наявний стратегічний наратив потрібно на будь-якому рівні та у будь-якому продукті оперативного планування.

Наратив повинен містити таке:

поточний стан — опис проблеми, яка потребує вирішення або бажана умова, яку потрібно зберегти;

стан майбутнього — опис цілей, підтримка поточного стану або трансформація тощо;

шлях — роз'яснення яким чином досягти бажаного результату;

обґрунтування — чому запропонована зміна стану чи підтримка поточного стану є оптимальною, або краща за альтернативні.

Цілі стратегічних комунікацій і наративи повинні враховуватись у ході планування на усіх рівнях управління у складових СБіО та відображатися у замислі, плані та інших планувальних документах застосування сил СБіО.

Всі документи повинні бути взаємоузгоджені між собою для забезпечення злагодженої та скоординованої діяльності на підтримку досягнення цілей застосування сил СБіО.

Для забезпечення узгодженості та достовірності аргументаційних тематик і повідомлень (меседжів) суб'єкти стратегічних комунікацій складових СБіО здійснюють контроль, сприяють взаємодії і взаєморозумінню між різними комунікативними суб'єктами. Належна інтеграція всіх інформаційних спроможностей має бути реалізована на всіх рівнях планування та реалізації комунікативної стратегії.

У одному із розділів Концепції важливо розтлумачити призначення та завдання складових системи стратегічних комунікацій СБіО.

Посадовим особам важливо розуміти та усвідомлювати ключові завдання і обов'язки всіх суб'єктів стратегічних комунікацій, щоб мати уявлення про їхні переважні комунікаційні можливості, відповідальність та здатність досягнути комунікативного ефекту на відповідних рівнях. Розуміння взаємовідносин між суб'єктами системи стратегічних комунікацій та поза її межами є ключовою умовою для досягнення робочих взаємовідносин необхідних для реалізації ефективної комунікації.

Окремий розділ Концепції варто присвятити темі суб'єктності системи стратегічних комунікацій у СБіО, визначити, що ключовими суб'єктами системи стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України на рівні держави є: Офіс Президента України, Рада національної безпеки та оборони, Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику України.

Система стратегічних комунікацій СБіО включає сукупність відповідальних посадових осіб та підрозділів, які виконують визначені завдання щодо реалізації стратегічних комунікацій у складових СБіО.

На основі загальнодержавних стратегічних наративів, наданих Офісом Президента України, Радою національної безпеки і оборони України і Секретаріатом Кабінету Міністрів України, та результатів аналізу інформаційного простору служба координації діяльності стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України впроваджуватиме, координуватиме та синхронізуватиме стратегічні наративи у межах діяльності Міжвідомчої координаційної ради з питань стратегічних

комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони України, до складу якої входитимуть представники складових сектору безпеки і оборони України.

Організація та здійснення стратегічних комунікацій у СБіО, відповідно до їх сутності, змісту та шляхів реалізації, відбувається за наступними напрямками:

- публічна дипломатія;
- зв'язки з громадськістю;
- внутрішня комунікація;
- кризова комунікація;
- інформаційна операція;
- психологічна операція;
- цивільно-військове співробітництво.

Крім основних складових, до системи стратегічних комунікацій у СБіО також слід віднести: розвідувально-інформаційне забезпечення, матеріально-технічне, фінансове та інші види забезпечення з підготовки та проведення заходів стратегічних комунікацій.

Очікуваними результатами впровадження системи стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони стане:

- створення належних комунікаційних спроможностей, які забезпечать інтеграцію та підтримку стратегічних комунікацій на всіх рівнях планування та впровадження політики стратегічних комунікацій у сфері безпеки і оборони України;
- створення Міжвідомчої координаційної ради з питань стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони, проведення систематичних засідань з метою координації діяльності;
- імплементація організаційної структури стратегічних комунікацій для координації комунікаційної активності на стратегічному рівні відповідно до принципів НАТО для підтримки політики стратегічних комунікацій та координації комунікаційної діяльності;
- забезпечення процесу ефективного моніторингу інформаційного простору (включаючи медіа-моніторинг і вивчення громадської думки) та обміну аналітичними даними;
- затвердження нормативних документів для забезпечення втілення та інтеграції стратегічних комунікацій на всіх рівнях планування і впровадження політики у сфері безпеки і оборони;
- побудова системи дій під час кризових комунікацій на основі досвіду країн-членів НАТО;
- організація курсів підвищення кваліфікації за напрямом стратегічних комунікацій для особового складу;
- формування позитивного іміджу складових сектору безпеки і оборони України, які успішно протистоять зовнішній агресії та спроможні захистити суверенітет та територіальну цілісність держави;
- забезпечення узгодженої діяльності на всіх рівнях планування та інтегрованого обміну повідомленнями між усіма суб'єктами системи стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України;
- запровадження регулярної і системної міжнародної комунікації за напрямком стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони.

У прикінцевих положеннях Концепції важливо оцінити фінансові, матеріально-технічні, трудові ресурси, необхідні для виконання заходів Концепції.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Отримані результати свідчать, що ситуація із науковим супроводом процесу розбудови стратегічних комунікацій в Україні складається неоднозначно. Безпекі виклики змушують дослідників активно шукати рішення в цій сфері в інтересах національної безпеки і оборони, однак єдиного підходу до зазначеної проблематики у сфері стратегічних комунікацій ще не знайдено.

Враховуючи викладене вище можна зробити висновок, що удосконалення правового механізму з питань стратегічних комунікацій базується, насамперед, на запровадженні нових керівних документів, які систематизують та нормативно окреслюють та закріплюють роль і місце стратегічних комунікацій у структурі сектору безпеки і оборони України, принципи і підходи щодо реалізації стратегічних комунікацій на підтримку цілей і завдань нової стратегії воєнної безпеки України стане важливим кроком на шляху розбудови системи стратегічних комунікацій у СБіО.

Концепція реалізації стратегічних комунікацій буде призначена для використання посадовими особами у секторі безпеки і оборони України, які виступають суб'єктом стратегічних комунікацій або реалізують завдання інформаційної політики.

Концепція реалізації стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони має стати головним документом для складових СБіО, що забезпечує:

координацію інформаційно-комунікативної діяльності складових СБіО у ході застосування, формування сприятливого інформаційного простору та спрямування потрібного впливу на цільову аудиторію;

координацію комунікативної діяльності з іншими державними організаціями в контексті реалізації широкі стратегії національної безпеки України;

своєчасність розробки та поширення інформаційних матеріалів для інформування цільових аудиторій в Україні та закордоном.

Література:

1. Указ Президента України № 121 від 25 березня 2021 року Стратегія воєнної безпеки України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>

2. Капштик О.В. Теоретичні здобутки у галузі наукового забезпечення розвитку державних механізмів стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України. Інвестиції: практика та досвід № 1/2019. С. 101—106. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2019/19.pdf

3. Указ Президента України № 72 від 24 лютого 2021 року Про річні національні програми під егідою Комісії Україна — НАТО. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/722021-36825>

4. Указ Президента України № 392 від 14 вересня 2020 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України "Про Стратегію національної безпеки України". URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

References:

1. President of Ukraine (2021), Decree "Strategy of military security of Ukraine", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661> (Accessed 10 April 2021).

2. Kapshtyk, O. (2019), "Theoretical expenses in the field of scientific support of development of state mechanisms of strategic communications in the security and defense of Ukraine", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 1, pp. 101—106. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.1.101

3. President of Ukraine (2021), Decree "On annual national programs under the auspices of the NATO-Ukraine Commission", available at: (<https://www.president.gov.ua/documents/722021-36825> Accessed 10 April 2021).

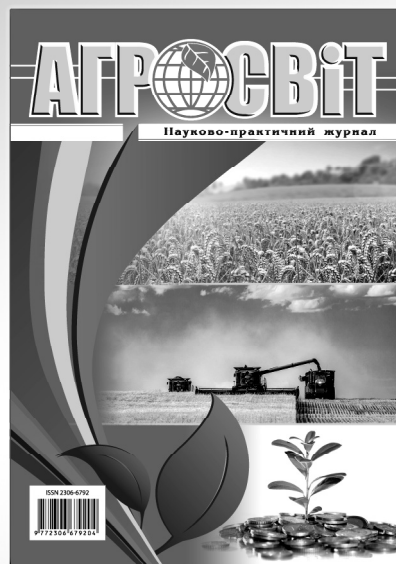
4. President of Ukraine (2020), Decree "On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine "dated 14.06. 2020 № 392 / 2020 "On the national security strategy of Ukraine", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (Accessed 10 April 2021).

Стаття надійшла до редакції 14.04.2021 р.

АГРОСВІТ

www.agrosvit.info

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292